

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

УДК: 685.15(477)(045)

Ж. Д. Анпілогова, І. А. Олійник

КРИЗОВА СИТУАЦІЯ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ РОЗВ'ЯЗКУ

Стаття присвячена вивченню поведінки (фінансів на території України на сьогоднішній день. В статті проводиться опис основних тенденцій поведінки керівництва в умовах кризи. Стаття містить методи подолання наслідків кризи.

Ключові слова: фінанси, криза, формування, капіталі.

Стаття посвячена изучению поведения финансов на территории Украины на данный момент. В статье проводится описание основных сценариев поведения руководства в условиях кризиса. Стаття содержит методы преодоления последствий кризиса.

Ключевые слова: финансы, кризис, формирование, капитал.

This article is devoted to the study of behavior finance in Ukraine today. In the article the description of the main trends of behavior management in a crisis.. The article describes methods for overcoming the crisis.

Keywords: Financial.crisis. the formation of capital.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день в Україні склалася така економічна ситуація, яка може призвести до кризового стану державу. Наслідки якої можуть глобально вплинути на суспільство у кожному його аспекті, несучи свій вплив на підприємства призводячи його до банкрутства, а в подальшому і взагалі до зникнення.

Підприємства, які хочуть і далі отримувати прибуток від свого існування повинні навчитися виживати у кризовому стані держави. В свою чергу має бути створений, а надалі і реалізований у життя переможний план підняття підприємства на вищий рівень свого існування. Потрібно якнайглибше проаналізувати дослідження схем розвитку. Навчитися контролювати розподіл свого капіталу.

Для України останнім часом, нажаль, кризова ситуація та нестабільність не викликає здивування. Вагомий вплив на функціонування підприємств має фінансово-економічний колапс держави, що являє собою порушення балансу між пропозицією і попитом на послуги та товари, тобто різке зниження економічного стану держави, яка з'являється в спаді економіки виробництва, банкрутство і порушенні усталених виробничих зв'язків. Також можна додати ще державну політику, яка займає незадовільний рівень. Сьогодні як ніколи діє на управління підприємством такий фактор як зовнішній вплив.

Аналіз основних досліджень та публікацій. З приводу аналізу Діяльності підприємства було написано велику кількість дослідницьких та наукових робіт. Кожна з них по своєму висвітлює специфіку даного питання.

Можна досить довго сперечатись хто більш правильно розкрив тему. На сучасному рівні економіки досить багато авторів присвятили свої роботи цій темі, зокрема це: Антонова О. В. Василенко В.А., Лигоненко Л. А., Тарасова М. В., Хиленко О.А., Медведева П.В. У працях було простежено питання плану керування фінансово міцніших підприємств. Глибше дослідження всього аспекту антикризової політики на сьогоднішній момент проводиться не в цілому а частково. Це праці таких авторів як: Лахтіонова Л. А., Мних Є.В., Цигилик І. І., Комарницький Я., Яремчик І., Сахацька О.М., Кредісов А. І, Подольська В.О, Яріш О.В.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Підприємство має швидко реагувати на настання кризової ситуації. Важливо швидко розібратися у такій ситуації, і заздалегідь мати декілька варіантів розв'язання проблеми. Оперативність у такому випадку є дуже важлива. Завдяки швидкості реагування можна буде отримати очікуваний результат доходу коштів фірмою. Своїми узгодженими діями підприємство зможе показати громадськості свою впевненість у завтрашньому дні. Підкреслити міцність своєї команди керівників, яка сміливо виконує свою роботу.

Постановка завдання. Метою дослідження є вивчення можливих варіантів розвитку підприємства під час кризової ситуації у державі. У статті наводяться певний план дій керівництва для виходу з кризи.

Виклад основного матеріалу. Основними етапами у стратегії антикризового запровадження науковці виокремлюють: динамічність та мобільність застосування ресурсів, до того ж здійснення певних змін; використання інноваційних програм; більше приділяти уваги до чинника часу у процесі управління; реалізація програмно-цільових нововведень у технологію розробки, здійсненні керівних рішень; звернути увагу на помилки минулих часів, врахувати всі похибки; використовувати критерій припинення кризи при його розробці та застосуванні і т.д.

У системі антикризового управління особливу увагу заслуговує: обережність, оптимізм, впевненість у кінцевому результаті, мотивація працівників, економія резерву, широкий аналіз ситуації, кваліфікованість, багатоваріантність у вирішенні проблем і знаходження найоптимістичнішого плану розвитку .

Аналіз особливостей управління діяльністю підприємства у важкий період дає ширше виділити різні етапи антикризової діяльності: випереджувальні дії щодо попередження кризи; протидія кризовому стану; частковий вихід з кризи; усунення наслідків кризи.

Випереджувальні (попередні) дії займають особливе місце у системі антикризової ситуації. Що стосується попередніх дій на підприємстві, то робота керівних органів має зводитися до таких основних напрямків : періодичне простеження ситуації зовнішнього простору, що має на меті відстеження ознак кризи (як приклад, загострення економічної чи політичної ситуації у державі, пришвидшені інфляційні процеси і т.д.); можливість

підприємства до оперативного переходу у інший режим існування при загострених проявах кризи (наприклад, зміна чи розширення каналів збуту, часткове переформування підприємства і т.д.); зменшення економічних розтрат (наприклад, перегляд постачальників, при потребі їх заміна чи необхідна більша кількість і т. д.); заходи по роботі з працівниками (наприклад, більше стимуляція, підвищення культурного рівня, підвищення професійних здібностей і т.д.). Всі ці напрямки є індивідуальні для кожного підприємства. Все залежить від спеціалізації фірми, тому керівні органи мають добре знати у чому проявляються негативні моменти під час робочого процесу і вони мають це запобігти.

Для того щоб криза була переможена, а діяльність підприємства йшла своїм звичайним руслом приносячи великий фінансовий дохід повинна бути сформована міцна команда професіоналів по боротьбі з кризовими симптомами.

Спершу потрібно обрати відповідальну особу, яка є стійка до проблем. Тільки якщо керівник буде оперативно та своєчасно організовувати антикризову роботу можна буде очікувати переможного завершення кризи. Керівник буде представляти установу від свого імені перед громад кістю та ЗМІ під час кризи. Обраний співробітник має бути компетентним джерелом інформації перед суспільством. Головним завданням керуючого буде властивість отримувати та знати інформацію про зміни кризи у будь яку хвилину, та сприяти в її отриманні тим людям чи організаціям, які того потребують.

Одним із пунктів розроблення антикризових дій підприємства є подання ситуації через ЗМІ. Передана інформація має орієнтуватися на цільову аудиторію. Треба показати громадськості ту інформацію, що їх найбільше цікавить.

Отже, підприємство при кризовому стані має спиратися на наступні принципи: має бути сформована стратегія розвитку бізнесу на мінімальний період 3 роки; підприємство має бути готовим до форс-мажорних ситуацій типу кризи, при цьому мати розроблену антикризовий план дій; всі працівники мають виконувати строго свої обов'язки, бути професіоналом свого діла; відокремити інформаційні поставки, які потребують найбільш значуща аудиторія для підприємства; поставити відповідальну особу, яка здійснює координаційну та установчу роботу; виділити співробітника для проведення переговорів із ЗМІ; для кращого знання правильності дій при кризі, періодично організовувати ситуації які притаманні їй.

Уникнення фінансового краху підприємства, швидке його здолання і ліквідація негативних наслідків гарантується під час особливої системи фінансового менеджменту, яку можна назвати " антикризовим управлінням підприємством"

Сучасна економічна наука пропонує достатньо широкий арсенал інструментів антикризового управління. Вказані інструменти можуть суттєво

відрізнятися за напрямом дії і силою впливу, за групами суб'єктів антикризового менеджменту, що їх застосовують. Тому групування інструментів антикризового управління дасть можливість наочніше відобразити їх функціональне призначення та допоможе спростити надання рекомендацій щодо вибору конкретного набору інструментів для подолання певних видів патологій, що призводять до виникнення кризи. До інструментів антикризового управління відносяться: прийняття законодавства про банкрутство та санацію неплатоспроможних підприємств; впровадження державного контролю за процесом створення підприємств та формуванням їх статутного фонду; впровадження державного контролю за функціонуванням підприємств та проведенням ними окремих господарських операцій; створення рівних умов для ведення бізнесу, захист справедливих вимог та майнових інтересів підприємств, протидія монополістичним тенденціям та недобросовісній конкуренції; державний контроль за функціонуванням банківсько-кредитної сфери та фінансових посередників для протидії платіжній кризі і недопущення втрат коштів підприємств під час проведення розрахунків за господарськими операціями; створення спеціалізованого державного органу для розробки методичних засад антикризового управління, надання консалтингової методичної допомоги неплатоспроможним підприємствам, проведення підготовки та перепідготовки кадрів.

Прийняття рішення про впровадження тих чи інших інструментів антикризового управління має здійснюватися менеджерами відповідного рівня та компетенції. Чим складнішим за суттю, тривалішим за дією і дорожчим за необхідними витратами є інструмент антикризового управління, тим вищим рівнем менеджменту має прийматися рішення про застосування цього інструменту. Рішення про застосування стратегічних інструментів антикризового управління мають прийматися лише топ-менеджментом підприємства з обов'язковим їх узгодженням з власниками (механізм такою узгодження має передбачатися установчими документами).

Обрання певних механізмів фінансової стабільності у процесі реструктуризації головних параметрів" фінансової діяльності підприємства у період його розвитку під час кризи має бути спрямоване на поетапне) вирішення таких завдань: припинення неплатоспроможності; побудова фінансової стійкості; забезпечення фінансової стабільності в подальшому на довготривалій період.

Система розробки та реалізації плану щодо усунення наслідків фінансових патологій кризи на підприємстві має виключно індивідуальних характер та спирається у подальшому стабілізувати якісні структури перетворень його фінансової діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Нажаль від фінансової кризи не застраховане жадне діюче підприємство в Україні. Заважаючи на ситуацію у державі зараз можна очікувати різного становища

фінансів у бізнесовій сфері життя. Задля забезпечення стійкості та утримання підприємства на плаву керівник має оперативно відреагувати на поставлену проблему. Ще до початку кризового становища підприємство має мати конкретний план дій, щоб запобігти кризі. Чим швидше буде реалізований антикризовий стан у дію, тим швидше підприємство повернеться до звичного свого існування не зазнавши фінансових збитків.

До організаційно-економічних заходів при формуванні стратегії розвитку діяльності підприємства відносяться: розвиток нормативно-правової та законодавчої бази з приводу підтримки підприємства державою для виходу з кризи; збільшення кількості вибору поданої продукції; професійне впровадження менеджменту та маркетингу у компанії; створення рекламної програми.

Підсумовуючи все можна впевнено сказати, що чим оперативніше та більш професійно ввести в дію антикризовий план на підприємстві можна буде довести його до вищого рівня розвитку фінансового становища та не зазнати жадних втрат Лише підтримка активної державної політики та узгодженість дій всіх органів державних та місцевих органів влади з розвитку підприємства зможе призвести його до європейських та світових стандартів.

Список використаних джерел

1. Комаринсокий Я. Фінансово-інвестиційний аналіз / Я. Комаринсокий, І. Яремчик - К.: «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана Агентство «Книга Пам'яті України», 2007.-298 с.
2. Крейнина ММ. Фінансовий стан підприємства. Методи оцінки, [збірник наук.праць]- М.: ІКЦ «ДІС», 2008.-224 с.
3. Сахацька О.М. // Організаційно-економічні проблеми розвитку АПК. У чотирьох частинах Ч.3.; за редакцією П.Т. Саблука. - К.: 2001.- 511с.
4. Свицкая Г.В. [відпр. ред. Г.В.Лінник] // Фінанси, облік і аудит: [збірник наук.праць, спец. вип.]. - К.: КНЕУ, 2006.-№ 1 . - 412 с- С.43-50.

Z.D.Anpilogova, I. A. Oliynyk

THE CRISIS SITUATION IN UKRAINE AND WAYS OF ITS SOLUTION

The main stages in the strategy of crisis introduction scholars have identified: the dynamism and mobility of the use of resources, in addition to the implementation of certain changes; the use of innovative programs; to pay more attention to the time factor in the management process; implementation of program-target innovations in technology development, the implementation of administrative decisions; to pay attention to the mistakes of the past, to take into account all error; to use the termination criterion of the crisis during its development and application, etc.

In the system of crisis management deserves special attention: caution, optimism, confidence in the final result, motivation of employees, the savings reserve, an extensive analysis of the situation, expertise, diversity in solving problems and finding the most optimistic development plan. The analysis of the peculiarities of the management of the company in a difficult period gives you a chance to highlight the various stages of the anti-crisis activities: proactive crisis prevention; combating crisis; partial recovery from the crisis; the elimination of the consequences of the crisis. Pre (previous) actions occupy a special place in the system of crisis situation. In order that the crisis was defeated, a activity of the company was running its normal course bringing financial income must be formed a strong team of professionals to combat the crisis symptoms. First you need to choose a responsible person, which is resistant to problems. Only if the Manager will be promptly and timely to organize anti-crisis work can be expected victorious end of the crisis. The Director will represent the institution on its behalf before communities bone and the media during the crisis. The selected employee must be competent source of information to society. The main task of the Manager is the property and get to know the information about the changes of the crisis at any moment, and to assist in obtaining it to those people or organizations that demand it. To prevent the financial collapse of the company, quickly overcome and liquidation of negative consequences is guaranteed during a special system of financial management, which can be called "anti-crisis management of the enterprise".

УДК 657.92

Антипцева О.Ю

**МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ РІВНЯ
ФІНАНСОВОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ
В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ**

У статті досліджено науково-теоретичні аспекти оцінювання рівня фінансового розвитку підприємства з урахуванням особливих умов парадигми економіки знань. Розглянуто принципи оцінювання, які спрямовані на забезпечення гнучкості процесу надання оцінки. Запропоновано методичне забезпечення оцінки рівня фінансового розвитку підприємств в умовах економіки знань. Науково обґрунтовано практичні аспекти застосування у діяльності підприємств запропонованого методичного забезпечення.

Ключові слова: фінансовий розвиток підприємства, оцінка, принципи, методичне забезпечення, індикатори, інтегральна оцінка.

В статье исследованы научно-теоретические аспекты оценки уровня финансового развития предприятия с учетом особых условий парадигмы экономики знаний. Рассмотрены принципы оценивания, направленные на обеспечение гибкости